

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و برزنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی – سعید افغانی»

۱۰ اکتوبر ۲۰۱۵

دست بالا کردن و مسح روی در وقت دعاء

مطابق روایات اسلامی بالا بردن و بالا کردن دست ها در هنگام دعا مستحب است و حتی این امر به تواتر (معنوی) نیز رسیده است، ولی نباید فراموش کرد که همیشه و در همه مکانها بالا بردن دستها در هنگام دعا مستحب نمی باشد .

اول: بالا بردن دستها در هنگام خطبه نماز جمعه هم برای امام و هم مأمومین و سامعین مستحب نیست، مگر به هنگام طلب باران در هنگام خطبه، بالا کردن دست ها مستحب می باشد .

دوم: بالا بردن دستها بعد از نمازهای فرض مورد اختلاف علماء است: برخی از علماء آن را جایز و برخ دیگری بالا کردن دست ها را بعد از نماز فرض از جمله بدعت در دین می شمارند ، بناءً جهت احتیاط بهتر است دستها را بالا نبرد .

شیخ معروف جهان اسلام عبدالعزیز ابن باز رحمة الله در این باره می فرماید :

«بلند کردن دستها از اسباب اجابت است، مگر در جاهائی که پیامبر صلی الله علیه وسلم دستهایش را بلند نکرده است، پس ما در آنجا وقتی که دعا کنیم دست هایمان را بلند نمی کنیم. مانند دعا در خطبه جمعه، که پیامبر صلی الله علیه و سلم دستهایش را بلند نکرده مگر آن که در جمعه برای طلب باران دعا کند، که دستهایش را بلند کند .

همچنین بعد از سلام در نمازهای پنجگانه پیامبر صلی الله علیه وسلم اذکار را می خواند و دست هایش را بلند نمی کرد، پس ما در اینجا با اقتداء به پیامبر صلی الله علیه وسلم دست هایمان را بلند نمی کنیم. اما در جاهائی که پیامبر صلی الله علیه وسلم دست هایش را بلند کرده، سنت این است که با تأسی از ایشان دست ها بلند شوند، چون بلند کردن دستها در دعا از اسباب اجابت است و همچنین جاهائی که مسلمان دعا می کند و در آن جا بلند کردن و بلند نکردن دستها از پیامبر صلی الله علیه وسلم ثابت نیست دست ها را بلند می کنیم؛ بر اساس احادیثی که بر این دلالت می کند که بلند کردن دستها از اسباب اجابت است». (مجموع فتاوی و مقالات متنوعه (۱۲۴/۶، ۱۲۵)).

البته در مورد خود دعا بعد از نماز فرض هم اقوالی وجود دارد که بعضی از علماء همچون شیخ الاسلام و ابن قیم و ابن عثیمین و دیگران آن را بدعت می دانند و گفته اند که پیامبر صلی الله علیه وسلم و اصحابش رضی الله عنهم هرگز بعد از نماز فرض دعا نکرده اند و بلکه قبل از سلام و در داخل تشهد دعا زیاد کرده اند و بعضی دیگر از علماء دعای بعد از نماز فرض را مستحب می دانند و بعضی از علماء همچون شیخ ابن باز دعای بعد از نماز فرض را منع نکرده ولی گفته انجام نشود بهتر است.

سوم : غیر از موارد فوق، بالابردن دستها در هنگام دعا مستحب بوده و هیچ گونه نزاع و اختلافی در بین علمای اسلام بر سر آن نیست.

مسح روی بعد از دعا چیست؟

قبل از همه باید گفت : که تعدادی از مسلمانان عادت دارند که بعد دعا اول دست های خود را جوف کرده و بعد از آن توسط دست ها به مسح سر و صورت و احياناً صدر و هر دو بازو ها می پردازند ، خدمت این تعداد از برادران و خواهران باید گفت، بنیاد چنین چیزی در شریعت اسلامی وجود نداشته و این عمل بی اساس بوده، هیچ گونه حکم اسلامی در مورد وارد نشده است و گفته می توانیم که این عمل در دین یک بدعت محض هست، ولی اگر کسی بدون جوف کردن دست ها بعد از دعاء سر و صورت خویش را مسح کند، برخی از علماء آن را بدعت می دانند زیرا می گویند چنین چیزی نیز در شریعت وارد نشده است و استدلال می آورند که : احادیثی وارد در این بابت ، احادیثی ضعیفه بوده و نمی توان این تعداد از احادیث را حجت گرفت :

عالم جلیل القدر اسلام ابن تیمیه در اینمورد می فرماید :

« وأما رفع النبي صلى الله عليه وسلم يديه في الدعاء : فقد جاء فيه أحاديث كثيرة صحيحة ، وأما مسح وجهه بيديه فليس عنه فيه إلا حديث أو حديثان ، لا تقوم بهما حجة (مجموع الفتاوى ٥١٩/٢٢)، یعنی: (اما در مورد بلند کردن دست هنگام دعاء، از پیامبر صلی الله علیه و سلم احادیث صحیح زیادی وارد شده است، اما در مورد مسح کردن صورتش با دو دستانش فقط يك یا دو حدیث وارد شده است و حجت نمی شوند (زیرا ضعیف هستند).
و عز بن عبد السلام گفت: « ولا يمسح وجهه بيديه عقب الدعاء إلا جاهل » (فتاوى عز بن عبد السلام صفحه ٤٧)،
یعنی:

(و هیچ کسی با دو دستانش صورتش را بعد از دعاء مسح نمی کند به جز جاهل)

ولی هستند علمای اسلامی که احادیث وارد در مسح سر و صورت بعد از دعاء را از احادیث صحیحه محسوب نموده، لذا مسح کردن صورت بعد از دعاء را مشروع می دانند، ولی برای خروج از خلاف، بهتر است که این عمل ترك شود و بعد از دعاء سر صورت را مسح نکرد، ولی نباید در این مسأله فقهی که خلاف در آن هست بین همدیگر به جدال و مناقشه پرداخت .

تتبع و نگارش :

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »

مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول مرکز کلتوری دحق لاره- جرمنی